

A TÉVEDÉS ELOSZLATÁSA:

A SÚLYOS ÉS SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEM

– NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS VAGY HELYI MEGOLDÁSOK?

A szervezett bűnözés kissé zavaros fogalom. Mindenki másféleképpen értelmezi. Ez tükröződik az európai büntetőpolitikában is, ugyanis a fogalom meghatározások nem mindig egyértelműek és a prioritások is változtak. Az mindenesetre világosan látszik, hogy a szervezett bűnözés fogalmát lényegében a súlyos nemzetközi bűncselekmények fogalmával felcserélhető fogalomként használják. Ez alapján azt gondolhatnánk, hogy a szervezett bűnözéssel magas szintű stratégiai szereplőknek kell foglalkozniuk. A szervezett bűnözés azonban helyi szinten beágyazott jelenség, és helyi hatása van. A bűnmegelőzéssel foglalkozó helyi bűnmegelőzési szereplőknek és rendőröknek is fontos szerepe van a szervezett bűnözés megelőzése és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén.

SZERVEZETT BŰNÖZÉS, SÚLYOS BŰNÖZÉS, NEMZETKÖZI BŰNÖZÉS

A szervezett bűnözés a büntetőpolitika és a bűnmegelőzés egyik kulcsfogalma, de nem mindig világos, hogy mit foglal magában. A nemzetközi szinten sok fontos intézmény és dokumentum használja ezeket jelzőket (akár többet együtt), ezzel pontosítva vagy leszűkítve az általa használt fogalmakat. Globális szinten a nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezmény érdemel figyelmet.¹ Uniós szinten régóta használjuk a „szervezett bűnözés” kifejezést, amely a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló cselekvési tervben (1997),² a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló tanácsi kerethatározatban,³ a tagállamok által (1994-től) rendszeresen összeállított szervezett bűnözési helyzetjelentésekben, majd az azokat 2006-tól felváltó, az Europol által összeállított, a szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelésében (OCTA) is szerepelt.

Nagyjából tíz évvel ezelőtt az EU is elkezdett minősítő jelzőket használni: a „súlyos” és a „nemzetközi” jelzőt. 2010-ben fogadták el „A szervezett és súlyos nemzetközi bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó uniós szakpolitikai ciklus” című dokumentumot.⁴ 2013-ban az Europol OCTA jelentéseit felváltották a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelései (SOCTA).⁵ A Tanács a „súlyos és szervezett bűnözés megelőzését és az ellene való fellépést szolgáló adminisztratív fellépést” támogatja, és ebből a célból egy hálózatot is létrehozott.⁶ Az Európai Bizottság nemrégiben hozta nyilvánosságra a szervezett bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó stratégiáját, amely a „szervezett bűnözés határokon átnyúló és nemzetközi dimenzióját” emeli ki, megállapítva, hogy „a szervezett bűnözés nemzetközi vállalkozás”, és több „súlyos bűncselekményt” említ.⁷ Általában elmondható, hogy a szervezett bűnözést gyakran társítják (mi több, összemossák) a súlyos bűnözéssel és a nemzetközi bűnözéssel.

De mi a szervezett, súlyos és nemzetközi bűnözés? Többen gondolják úgy, hogy a „szervezett bűnözés” fogalma homályos és nem produktív.⁸ Ez nem kis részben annak tulajdonítható, hogy a „szervezett bűnözés” kifejezés utalhat azokra, *akik* elkövetik a bűncselekményeket, vagyis a bűnszervezetekre, de arra is, *amit* elkövetnek, vagyis a bűncselekménytípusokra és a bizonyos bűnözési jelenségekre jellemző elkövetési módokra.⁹

Mégis kedvező fogadtatásra talált az, hogy uniós szakpolitika a súlyos bűnözés fogalma irányában mozdult el. A súlyos bűnözés fogalmát nem a szervezet vagy a tevékenység, hanem a bűncselekmény által okozott kár alapján határozzák meg.¹⁰ A fő kérdés itt az, hogy egy bűncselekmény eléggé súlyos-e ahhoz, hogy nemzetek feletti szinten foglalkozzanak vele. Ahogy az Europol fogalmaz: „Súlyos bűncselekmény az a jelentésre érdemesnek ítélt bűncselekmény, amely nem felel meg a bűnszervezet 2008. évi kerethatározatban szereplő meghatározásnak. *De facto* a magános elkövetőkre és az egyéni cselekményekre is vonatkozik.”¹¹ Ez azt a tényt tükrözi, hogy a súlyos bűncselekményeket sok esetben nem szervezett bűnözők követnek el.¹² Például egyértelműen súlyos, viszont nem feltétlenül szervezett bűncselekmény a gyermekek szexuális

bántalmazása, ahol az elkövetőt ismeri az áldozat. A szervezett bűnözés mellett jelenleg már több mint húsz súlyos bűncselekménynek minősülő jelenség tartozik az Europol hatáskörébe, abban az esetben, ha az adott cselekménynek nemzetközi vonatkozása van.¹³

A nemzetközi bűnözés fogalma tehát bonyolultabb, mint amilyennek látszik. A „szervezett bűnözés” kifejezéshez hasonlóan egyszerre jelentheti a bűncselekményt és a bűnözői csoportot. Nemzetközi bűnözésről akkor beszélünk, ha a bűncselekmény egynél több országra terjed ki, vagy egynél több országban elkövetett cselekményeket foglal magában. Ilyen például az áruk határokon átnyúló tiltott kereskedelme és az embercsempészet. Nemzetközi bűnözésről beszélhetünk akkor is, ha egy bűnözői csoport tagjai több országból származnak. Egyes szervezett bűnözői csoportok azonos állampolgárságú (hazai vagy külföldi) tagokból állnak, más csoportokban pedig különböző állampolgárságú emberek dolgoznak rendszeresen együtt. A szervezett bűnözés kezelését célzó uniós stratégiában (2021-2025) a „nemzetközi bűnözés” kifejezés alatt mindkettő értendő.¹⁴

Michael Levi: "A szervezett bűnözés bármit jelenthet. A drága öltönyt viselő vagy szicíliai paraszti viseletben járó emberek nagy olasz szindikátusaitól kezdve az ablakmosó vállalkozásban dolgozó három fenyegető külsejű betörőig, akik beosztják egymás között, hogy ki örökjön, ki törjön be és ki foglalkozzon a pénzmosással. Ha a tevékenységük bármely része egy másik országot is érint, akkor már nemzetközi szervezett bűnözésben vesznek részt!"¹⁵

Voltak, akik kifogásolták a „szervezett bűnözés” és a többi hasonló fogalmat kétértelműségük és a szakpolitikára gyakorolt hatásuk miatt, rámutatva, hogy szervezett bűnözés lehet olyan bűncselekmény is, amelyben kettő vagy több személy vesz részt, akkor is, ha erre csak egy alkalommal kerül sor.¹⁶ A 2008. évi tanácsi kerethatározat valóban nem definiálta a szervezett bűnözés fogalmát, ehelyett a „bűnszervezet” fogalmát határozta meg, amely annyit jelent, hogy legalább két személy együttműködik egy bűncselekményben.¹⁷ Egyesek kifogásolták, hogy az egyértelmű fogalom hiánya kedvezőtlen hatással van a szervezett bűnözéssel kapcsolatos szakpolitikára, és kijelentették, hogy ez „túlságosan tág teret adott a szakpolitikai döntéshozóknak és a vállalatoknak ahhoz, hogy saját programjaikat hajtsák végre”.¹⁸

A kiberbűnözés jó példa arra, hogy a szervezett, a súlyos és a nemzetközi bűnözés terminológiai átfedésben vannak egymással, és nem alkalmazhatók egyértelműen bizonyos bűnügyi jelenségekre. A kiberbűncselekmények az okozott kár (és így a súlyosság) szempontjából is igen eltérőek lehetnek. Hasonlítsuk össze például a rosszindulatú szoftverfertőzést, a dark neten zajló kábítószerek-kereskedelmet és a kritikus infrastruktúrák elleni intézett kibertámadásokat. A kiberbűnözők lehetnek magányos elkövetők vagy egy szervezet tagjai, vagy bűnszervezeteknek ajánlhatják fel szolgáltatásaikat.¹⁹ A kiberbűnözés megelőzése és az ellene való küzdelem számos szereplő feladata, a speciális nemzetközi bűnüldöző szervektől kezdve a kisvállalkozásokon át azokig a magánszemélyekig, akik az internetet használják és meg kellene védeniük eszközeiket.²⁰ Az internet és az emberek internetes technológiával kapcsolatos tudása bizonyos értelemben a bűnözés szervezését is átalakította: az összetettebb bűncselekmények elkövetéséhez hagyományosan bizonyos szintű strukturáltságra és szervezettségre volt szükség, ám a kiberbűncselekményeket és a kibereszközöktől függő bűncselekményeket egyre inkább kisebb, nagyon laza hálózatok követik el.²¹

NEMZETKÖZI SZERVEZETT BŰNÖZÉS – NEMZETKÖZI SZERVEZETT MEGOLDÁSOK?

A nemzetközi szervezett bűnözéssel a helyi (vagy akár a nemzeti szintű) szereplők nem tudnak egyedül megbirkózni. A nemzetközi bűncselekmények és szervezetek sikeres megzavarásához és megakadályozásához nemzetközi, összehangolt erőfeszítésekre van szükség. Az ilyen nemzetközi együttműködések kontextusában kulcsszerepet játszik az információcsere és az információhoz való hozzáférés. Európában a súlyos és a szervezett nemzetközi bűnözés elleni küzdelemben központi szerepük van az adatszere-rendszereknek, például a Schengeni Információs Rendszernek (SIS), valamint együttműködési platformoknak, például a Bűnügyi Fenyegtettség Elleni Európai Multidisziplináris Platformnak (EMPACT).²²

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a helyi szereplőknek ne lenne feladatuk a szervezett bűnözés elleni küzdelemben. Az uniós szakpolitikai ciklus által a súlyos és szervezett bűnözés kapcsán meghatározott prioritások és a helyi prioritások között bizonyos feszültség van. Gyakori feltételezés, hogy a szervezett bűnözés nemzetközi formában zajlik, és a nemzeti vagy nemzetközi magas szintű stratégiai szereplők tudnak vele a legsikeresebben foglalkozni, míg a helyi szereplőknek a lokális, nem szervezett bűnözésre kell összpontosítaniuk figyelmüket.²³ A szakpolitikai döntéshozók már régóta tesznek – sok esetben megalapozatlan – kijelentéseket a szervezett bűnözés különleges jellegéről és az egyre nagyobb fenyegetésről, aminek nyomán kialakult az a széles körben elfogadott nézet, hogy „a bűnözéshez kapcsolódó rendkívüli veszélyekre rendkívüli intézkedésekkel kell reagálni”.²⁴ A helyi szereplők ezzel szemben esetenként vonakodnak felvállalni a súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelmet.²⁵ Azonban számos oka van annak, hogy e bűncselekményekkel foglalkozniuk kell a helyi és regionális szereplőknek is, amelyek nagy mértékben képesek hozzájárulni a bűnözés elleni küzdelemhez. Nézzük meg a két fő okot.

1. OK:

A SÚLYOS ÉS SZERVEZETT BŰNÖZÉS NEM MINDEN ESETBEN NEMZETKÖZI

Ha a szervezett bűnözést olyan szándékos bűnelkövetésnek tekintjük, amelyhez több elkövető együttműködése szükséges, akkor nem minden esetben lesz nemzetközi. Az Europol legfrissebb SOCTA-becslése szerint az összes bűnszervezet 65 %-a áll különböző állampolgárságú tagokból, egyharmadukban pedig a tagok ugyanazon ország állampolgárai.²⁶ Ugyanezen jelentés szerint a bűnszervezetek több mint 70 -a háromnál több országban aktív²⁷, ami azt jelenti, hogy valamivel több mint egynegyedük csak egy vagy két országban folytatja tevékenységét.

Ez talán nem tűnik soknak, de az Europol tevékenységének középpontjában mindenképp természetesen a nemzetközi bűnözés áll. Nem nehéz példákat találni olyan bűnszervezetekre, amelyek tevékenysége egy országra vagy jóval kisebb területekre korlátozódik; ilyenek például az utcai bandák és a fiatalokból álló bandák. Az EU-ra jellemző fontos tendencia, hogy a bűnszervezetek fragmentáltak, ami a csoportok számának növekedéséhez vezet. E kisebb csoportok egyre gyakrabban utcai bandákként működnek, amelyek egy adott, viszonylag kis (kül)városi környéket tartanak ellenőrzésük alatt, és onnan szervezik be új tagjaikat.²⁸ Természetesen kapcsolódnak a nemzetközi bűnözéshez, de profiljuk mindenképp helyi jellegű. Ez azt jelenti, hogy az utcai bandák gyakran részt vesznek a kábítószer-kereskedelemben, és ellenőrzésük alatt tartják a helyi drogpiaconkat, de a nagykereskedelmi ellátást más bűnszervezetek biztosítják.²⁹ Olyan vélemény is van, amely

szerint a szervezett bűnözés minden esetben alapvetően helyi jellegű, abban az értelemben, hogy a közös helyi érdekek által meghatározott helyi kereskedelmi kapcsolatokról nő ki.³⁰ Ha a helyi szervezett bűnözésre kellő figyelmet fordítunk, annak megvan az az előnye, hogy segít áthelyezni a hangsúlyt a nehezen azonosítható nemzetközi szereplők üldözéséről a helyi szinten zajló toborzás megelőzésére, valamint az áldozatok és a környékbeliek védelmére.³¹

A szervezett bűnözés helyi közösségekre gyakorolt hatásának enyhítése

A szervezett bűnözés jelenleg elterjedt megközelítése, amely a bűnüldözésre fókuszál, elsősorban pontosan az ilyen típusú bűncselekményekkel foglalkozik, és ezzel megerősíti azt az elképzelést, hogy a nemzetközi bűnözés magas szinten zajlik. Azonban az alulról felfelé építkező megközelítés, amely a helyi szinten okozott károkból indul ki, arra hívja fel a figyelmet, hogy a szervezett bűnözés sok esetben kifejezetten helyi jellegű.

Az Egyesült Királyságban egy hatfős kutatócsoport pontosan ezt a megközelítést alkalmazta két város három városrészében.³² Összesen tizenöt bűnszervezetet és városi utcai bandát azonosítottak. Az azonosítás után egy vegyes módszertannal dolgozó vizsgálattal fel tudták tárni a csoportok tevékenységeit, szerveződésüket, beszervezési mechanizmusait, és azt, mindez hogyan kapcsolódik a bűnüldözési szakpolitikákhoz.

A csoport tagjainak többsége abban a városban született és nőtt fel, ahol a csoport működött. Legtöbbjük lakóhelye abban a közösségben volt, ahol tevékenységüket végezték, és jellemzően "lógtak", így gyakorolva kontrollt. A tagok beszervezése jobbára helyi szinten, sok esetben a bűnözők általi kizsákmányolás útján történt. A szexuális kizsákmányolást elkövető csoportok által kizsákmányolt nők és lányok egy része helyi volt, de voltak olyanok is, akik messzebbről érkeztek. Összességében elmondható, hogy a helyi fizikai és társadalmi környezet lényeges meghatározó eleme volt a helyi szervezett bűnözésnek.

A kutatók azt állapították meg, hogy a helyi szervezett bűnözéssel kapcsolatos ilyen jellegű problémákra helyi szintű, többszereplős, a helyi információkra támaszkodó módszerrel kell reagálni.

A teljes kutatási jelentés elérhető itt: <https://www.police-foundation.org.uk/publication/reducing-impact-organised-crime-local-communities/>

2. OK:

A SZERVEZETT BŰNÖZÉSNEK MINDIG VAN HELYI KIHATÁSA, ÉS MINDIG HELYI LEHETŐSÉGEKET HASZNÁLJA KI.

A szervezett bűnözés – függetlenül attól, hogy van-e nemzetközi vetülete vagy nincs – minden esetben lokális szinten is megjelenik. Például egy szintetikus kábítószeret gyártó labor például egy adott környéken belül helyezkedik el, egy adott szolgáltatótól veszi az áramot, mérgező hulladékaitól egy adott helyen szabadul meg, és veszélyeket jelent az ottani közösségre (a vegyszerek vagy a tűzveszély miatt).³³ A kábítószerpiacok konkrét helyszíneken működnek, komoly hatást gyakorolva azokra: megnő az erőszak szintje és a kábítószerhasználók száma, erősödik a bűncselekményektől való félelem és súlyosbodnak az egyéb zavaró hatások (pl. az eldobált injekcióstűk).³⁴ Ez azt jelenti, hogy bár a folyamat különböző fázisai (a gyártás, a csempészás, az eladás) különböző országokban mennek végbe, mindegyiknek van erős helyi kihatása is. A nemzetközi embercsempészet áldozatai dolgozhatnak például egy helyi autómosóban is.³⁵ A bűnszervezetek emellett gyakran bonyolítják pénzmossási műveleteiket más országokban, de ezeket a forrásokat nagy valószínűséggel elsősorban helyi szintű bűncselekményekkel szerezték.³⁶

A szervezett bűnözés lokális dimenziója azonban túlmutat a bűncselekmények közvetlen hatásán. A szervezett bűnözésnek alapvető fontosságú tényezője a kapcsolatfelvétel és a megállapodások kialakítása más elkövetőkkel. Ezek a folyamatok mindig függenek a helyi kontextustól. Szükség van például helyszínekre, ahol az elkövetők találkozókat bonyolíthatnak le, és azokra a társadalmi összeköttetésekre, amelyeken keresztül találkozhatnak más elkövetőkkel, vagy³⁷ amelyek alkalmat kínálnak a bűnelkövetésre (társadalmi lehetőségek struktúrája³⁸). A helyi kontextus más aspektusai is elősegíthetik vagy épp gátolhatják a szervezett bűnözés lehetőségeit. A jogi, gazdasági, igazságügyi ítélezési, sőt, akár a földrajzi környezet, amelyben a bűnszervezetek tevékenykednek, befolyásolja, hogyan tudnak ellátványokhoz jutni, milyen esélyeik vannak az illegális áruk vagy szolgáltatások sikeres értékesítésére, hogyan tudják visszaforgatni bevételeiket, és hogy mekkora eséllyel tudják elkerülni a szankciókat. Megfigyelték például, hogy a kábítószerpiacok EU-n belül is jelentős eltéréseket mutatnak a különböző országok között, de még az egyes országokon belül is. A hasis kereskedelme és használata Spanyolországban a legelterjedtebb (a marokkói áru itt lép be az EU területére), míg a csempészcigaretták eladásai általában az alacsonyabb jövedelmű területeken mutatnak kiugró értéket.³⁹ A bűnszervezetek emellett „kulturálisan és kognitívan is be vannak ágyazódva a helyi kultúrába”,⁴⁰ abba az értékrendszerbe, amely a bűnözés és a beszerzés generációról generációra történő átöröklésének háttéréként funkcionál.⁴¹

HELYI FELLÉPÉS A SÚLYOS ÉS SZERVEZETT BŰNÖZÉSSEL SZEMBEN

A fentiek alapján egyértelmű, hogy a helyi szereplők valódi szerepet játszhatnak (és kell is játszaniuk) a súlyos és szervezett bűnözéssel szemben. Komoly érdekük fűződik az őket magukat érintő szervezett bűnözéssel szembeni fellépéshez, hiszen ők is tapasztalhatják az áldozatok és a beszervezettek számának növekedését, az erőszak elharapózását, az egyre gyakoribb zavaró hatásokat, valamint a bűncselekményektől való félelem erősödését.

A szervezett bűnözésre adott reakciók nemzeti vagy akár nemzetközi szinten való központosításának eredményeként megerősített, határokon átnyúló bűnüldözési együttműködések valósultak meg. Azonban a

bűnüldözésre fókuszáló megközelítések megelőző és védő hatása korlátozott. A magasabb szinteken születő, felülről irányított stratégiák (például a pénz útját végigkövető programok és a „nagykutyák” letartóztatása) sok esetben nem hozzák meg a várt eredményeket, így az illegális piacok alig érzik meg hatásukat (vagy alkalmazkodnak hozzájuk).⁴² A helyi rendőri erők és más hatóságok vannak a legjobb pozícióban ahhoz, hogy felmérjék és feltérképezzék a lokális illegális piacokat és a szervezett bűnözés okozta lokális károkat, de a helyi szinten gyűjtött információk gyakran elvesznek a nemzetközi együttműködések és adatcserék által generált információs lavinában.⁴³

A hatékony bűnmegelőzésnek a bűnözés okozta problémák részletes elemzésén kell alapulnia, amit csak a helyi szereplők tudnak elvégezni.⁴⁴ A helyi tapasztalatoknak és információknak tehát kulcsszerepet kell játszaniuk a szervezett bűnözés elleni fellépésben.⁴⁵

A Sofielund-megközelítés

A Sofielund-megközelítés kiváló példája a többszereplős, a közösségre építő, a szervezett bűnözést megelőző kezdeményezéseknek. A program a svédországi Malmö Sofielund negyedében zajló súlyos bűncselekményekre – így főként az utcai kábítószer-kereskedelemre – koncentrált, de emellett az ezeket kísérő egyéb problémákat, például a (fegyveres) erőszakot és a közrendet zavaró egyéb körülményeket is megfigyeli.

A Sofielund-megközelítés a helyi szereplők és érintettek fellépéseinek számos formáját foglalja magában. Ilyen például a helyi futballklub, egy bérlői érdekcsoport, a helyi vállalkozások és önkormányzati szervek (például a várostervezési ügyosztály), valamint a városi rendőrkapitányság. A több szereplőt tömörítő együttműködés szövetségi hálózat formájában valósul meg, amelyhez a svéd "vállalkozásfejlesztési negyedek" (business improvement districts, BID) koncepciója szolgált modellként. Konkrét tevékenységeik között megtalálható számtalan situációs jellegű intézkedés (például megnövelt járőri jelenlét és zárláncú videókamerás megfigyelőrendszerek), valamint a bűnszervezetek által beszerzett vagy kihasznált fiatalokat megcélzó szociális prevenció kezdeményezések is.

Kutatók felügyelték a megközelítés működését és értékelték ki eredményeit, és kimutatták, hogy az érintett környéken jelentősen csökkent a bűncselekmények száma, és javult a biztonságérzet.

A Sofielund-megközelítés 2019-ben elnyerte az Európai Bűnmegelőzési Díjat.

A Sofielund-megközelítésről további információkat itt olvashat: <https://eucpn.org/document/sofielund-approach>

Emellett az önkormányzatoknak is aktív szerepet kell játszaniuk a szervezett bűnözés folyamatainak megakasztásában és megelőzésében. A közösségi és a fejlesztési bűnmegelőzés – amely definíciója szerint mindig helyi jellegű – ennek a harcnak fontos pillére. A bűnmegelőzés e formái segítenek a beszerzett új tagok számának csökkentésében, erősítik a közösségek ellenállását a károkkal és az áldozattá válással szemben, és információkkal szolgálnak a hatásos rendőri beavatkozásokhoz (például telefonos forródróton keresztül).⁴⁶

A helyi szereplők és a nem bűnüldözéssel foglalkozó nemzeti hatóságok előtt álló egyik lehetséges út az adminisztratív megközelítés.⁴⁷ A fogalom definíciója a következő: „módszer, amely többszereplős együttműködés révén, az információk megosztásával és a korlátok létrehozására irányuló fellépéssel egészíti ki a jogi infrastruktúrával való visszaélések megakadályozását és az ezek elleni küzdelmet.”⁴⁸ Nem csak azt kell

figyelembe venni, hogy a releváns információk nagy része helyi szinten keletkezik, hanem azt is, hogy a helyi önkormányzatoknak kulcsszerepet kell játszaniuk az intézkedések bevezetésében és koordinálásában.

A helyi (és nemzeti) hatóságok szabályozási hatáskörüket is használhatják a szervezett bűnözés megnehezítése során. Ehhez számos eszköz van a kezükben. Tipikus példa a valamely vállalkozás alapítására (kocsma, masszázsszalón, étterem) vagy alkohol árusítására vonatkozó engedély megtagadása olyan esetekben, ahol az üzlet bűncselekmények helyszínéül szolgálna. A munkaügyi, élelmiszer-biztonsági és tűzveszélyességi ellenőrzések szintén segíthetnek az illegális tevékenységek megakadályozásában.⁴⁹ A szervezett bűnözésnek sok esetben a helyi feltételekre kell támaszkodnia, így a helyi önkormányzatokon is múlik, hogy ezen a téren tegyenek valamit.⁵⁰

Az önkormányzatok vannak a legjobb helyzetben a szervezett bűnözéssel szembeni fellépés koordinálásához is. A közösségalapú intervenciókhoz gyakran több különböző helyi intézmény (például iskolák, szociális szolgálatok, helyi rendőrség), állampolgárok és vállalkozások összefogására van szükség. A közösségi prevenciónak azért jut fontos szerep, mert ennek segítségével csökkenthető a bűnszervezetekhez csatlakozók száma.⁵¹ Az ilyen együttműködések koordinálása, valamint a többszereplős adminisztratív intézkedésekkel és az (országos) rendőri erők és az ügyészség munkájával való összehangolása szintén a helyi önkormányzatok feladata lehet. Ezek az intézmények vannak a legelőnyösebb pozícióban, a történések középpontjában, és általában jól ismerik a szervezett bűnözés által okozott problémák helyi formáit. A lokális szintű cselekvés azonban sok esetben még a nem helyi szinten koordinált megközelítésekénél is előfeltétele a sikernek. Az olyan uniós szintű kampányokban, amelyeket például az EUCPN hajt végre fel az EMPACT (Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen) keretében, szintén javarészt a nemzeti és helyi szereplők végzik a kampányanyagok terjesztését.

KÖVETKEZTETÉS

A szervezett bűnözést gyakran társítják (vagy összemossák) a súlyos bűnözéssel és a nemzetközi bűnözéssel. A „nemzetközi szervezett bűnözés” elterjedt megközelítése a szervezett bűnözést nemzeti vagy nemzetközi szintre emelte, ahol a túlnyomórészt bűnüldözésre irányuló szakpolitikák középpontjába kerül. De a súlyos és szervezett bűnözésnek nem mindig van nemzetközi vetülete. És talán ennél is fontosabb, hogy a szervezett bűnözésnek – a károkozás és az új tagok beszerzése miatt – minden esetben van helyi hatása. Következésképpen a súlyos és a szervezett bűnözésre a legjobb válasz az olyan integrált megközelítés, amely a reaktív rendőri tevékenységet és a megelőzést ötvözi, és amelyben a nemzetközi, a nemzeti és a helyi szereplők egyaránt részt vállalnak. A helyi hatóságoknak valóban megvan a maguk szerepe a szervezett bűnözés elleni küzdelemben. Kiváltságos helyzetben vannak ahhoz, hogy a bűnüldözésen alapuló szakpolitikákat megelőző és védelmi megközelítéssel egészítsék ki. A helyi hatóságok gyakran rendelkeznek a szervezett bűnözéssel kapcsolatos problémákra vonatkozó kulcsfontosságú információkkal. Ideális helyzetben vannak ahhoz is, hogy többszereplős partnerségeket irányítsanak, és így lehetőségük van arra, hogy a helyi közösségekben fellépjenek a beszerzés ellen, és enyhítsék a szervezett bűnözés kézzelfogható káros hatásait.

Hivatkozások

- 1 United Nations, UNTOC: Convention against Transnational Organized Crime, New York, 2000, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVI-II-12&chapter=18&clang=_en.
- 2 Council of the European Union, Action Plan to Combat Organized Crime, Brüsszel, 1997. április 28., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:51997XG0815>.
- 3 Az Európai Unió Tanácsának 2008/841/IB kerethatározata a szervezett bűnözés elleni küzdelemről, Brüsszel, 2008, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008F0841>.
- 4 Council of the European Union, Council conclusions 15358/10: The Creation and Implementation of a EU Policy Cycle for Organised Crime and Serious International Crime, Brüsszel, 2010; Europol, EU Policy Cycle - Empact, <https://www.europol.europa.eu/empact> (Letöltés: 2020. április 9.).
- 5 P.C. van Duyn és T. Vander Beken, The Incantations of the EU Organised Crime Policy Making, *Crime, Law and Social Change* 51:2 (2009), 261-81, <https://dx.doi.org/10.1007/s10611-008-9153-1>.
- 6 Council of the European Union, 9935/16: Council Conclusions on the Administrative Approach to Prevent and Fight Serious and Organised Crime, Brüsszel, 2016. Ez a hálózat a súlyos és szervezett bűnözés elleni Adminisztratív Megközelítés Európai Hálózata (ENAA): <https://administrativeapproach.eu>.
- 7 European Commission, COM(2021) 170 final: EU Strategy to Tackle Organised Crime 2021-2025, Brüsszel, 2021.
- 8 L. Paoli és T. Vander Beken, Organized Crime: A Contested Concept, in: L. Paoli (szerk.), *The Oxford Handbook of Organized Crime*, Oxford: Oxford University Press, 2014, 13-31.
- 9 F.E. Hagan, "Organized Crime" and "Organized Crime": Indeterminate Problems of Definition, *Trends in Organized Crime* 9:4 (2006), 127-37, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-006-1017-4>.
- 10 N. Dorn, The End of Organised Crime in the European Union, *Crime, Law and Social Change* 51:2 (2009), 283-95, <https://dx.doi.org/10.1007/s10611-008-9156-y>; L. Paoli, How to Tackle (Organized) Crime in Europe? The EU Policy Cycle on Serious and Organized Crime and the New Emphasis on Harm, 22:1 (2014), 1-12, <https://dx.doi.org/10.1163/15718174-22012036>.
- 11 Europol, EU Serious and Organised Crime Threat Assessment, The Hague: European Police Office, 2013, 43, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2013>.
- 12 M. Levi and M. Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime: An Evidence-Based Critique, *Crime, Law & Social Change* 41 (2004), 399.
- 13 Az Európai Unió Tanácsának határozata az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) létrehozásáról (2009/371/IB), Brüsszel, 2009, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009D0371&from=EN>; Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniói Ügynökségéről (Europol), Brüsszel, 2016. május 11., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0794&from=en>.
- 14 COM(2021) 170 final, EU Strategy to Tackle Organised Crime 2021-2025.
- 15 M. Levi, The Organization of Serious Crimes for Gain, in: M. Maguire, R. Morgan, és R. Reiner (szerk.), *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford: Oxford University Press, 2012, 597-8.
- 16 Ibid.; Paoli, How to Tackle (Organized) Crime in Europe? The EU Policy Cycle on Serious and Organized Crime and the New Emphasis on Harm, 3; H. Carrapico, Analysing the European Union's Responses to Organized Crime through Different Securitization Lenses, *European Security* 23:4 (2014), 611, <https://dx.doi.org/10.1080/09662839.2014.949248>.
- 17 2008/841/JHA, Art. 1.
- 18 J. Janssens és A. De Vos, European Union: Organised Crime Policies, Politics and the EU, in: F. Allum és S. Gilmour (szerk.), *Handbook of Organised Crime and Politics*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019, 437-54.
- 19 R. Leukfeldt (szerk.), *Research Agenda: The Human Factor in Cybercrime and Cybersecurity*, Hága: Eleven International Publishing, 2017, 4. és 5. fejezet.
- 20 Ibid., 7. fejezet.
- 21 A. Lavorgna, Organised Crime Goes Online: Realities and Challenges, *Journal of Money Laundering Control* 18:2 (2015), 158, <https://dx.doi.org/10.1108/JMLC-10-2014-0035>.
- 22 V.ö.: COM(2021) 170 final.
- 23 V.ö.: Levi és Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 402.
- 24 H.-J. Albrecht, Police, Policing and Organised Crime: Lessons from Organised Crime Research, *European Police Science and Research Bulletin* special conference issue nr. 2 (2017), 2009, <https://dx.doi.org/10.2825/13491>.
- 25 R. Crocker, S. Webb, M. Skidmore et al., Tackling Local Organised Crime Groups: Lessons from Research in Two UK Cities, *Trends in Organized Crime* 22:4 (2019), 443, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-018-9335-x>.
- 26 Europol, European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment: A Corrupting Influence, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021, 19, <https://dx.doi.org/10.2813/02362>.
- 27 Ibid.
- 28 M. Riccardi, Soc Infiltration in Europe: An Overview, in: E.U. Savona és M. Riccardi (szerk.), *Mapping the Risk of Serious and Organised Crime Infiltration in Europe*, Milan: Transcrime, 2018, 55-6.
- 29 V.ö.: Home Office, Working with Young People to Prevent Involvement in Serious and Organised Crime, Practitioner toolkit, London: Home Office, 2021, 4, <https://www.gov.uk/government/publications/help-young-people-avoid-involvement-in-serious-and-organised-crime>; R. McLean, J.A. Densley, és R. Deuchar, Situating Gangs within Scotland's illegal Drugmarket(S), *Trends in Organized Crime* 21 (2018), 147-71, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-017-9328-1>.
- 30 D. Hobbs, Going Down the Glocal: The Local Context of Organised Crime, *The Howard Journal of Criminal Justice* 37:4 (1998), 407-22, <https://doi.org/10.1111/1468-2311.00109>.
- 31 Crocker et al., Tackling Local Organised Crime Groups, 443.
- 32 Ibid., 433-49. A teljes kutatási jelentést lásd: R. Crocker, S. Webb, S. Garner et al., The Impact of Organised Crime in Local Communities, London: The Police Foundation, 2017, https://www.police-foundation.org.uk/2017/wp-content/uploads/2017/10/oc_in_local_communities_final.pdf.
- 33 EMCDDA és Europol, EU Drug Markets Report, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019, 18 és 24.
- 34 R. Lupton, A. Wilson, T. May et al., A Rock and a Hard Place: Drug Markets in Deprived Neighbourhoods, London: Home Office, 2002.
- 35 P. Villetaz, M. Killias, és I. Zoder, The Effects of Custodial Vs. Non-Custodial Sentences on Re-Offending: A Systematic Review of the State of Knowledge, *Campbell Systematic Reviews* 2:1 (2006), especially the "Donut" case study, <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2006.13>.
- 36 Levi és Maguire, Reducing and Preventing Organised Crime, 401.
- 37 M. Felson, The Process of Co-Offending, *Crime Prevention Studies* 16 (2003), 149-68; M. Felson, The Ecosystem for Organized Crime, HEUNI Papers No. 26, Helsinki: HEUNI, 2006, 9-10.
- 38 E.R. Kleemans és C.J. de Poot, Criminal Careers in Organized Crime and Social Opportunity Structure, *European Journal of Criminology* 5(1) (2008), 69-98, <https://dx.doi.org/10.1177/1477370807084225>.

- 39 von Lampe, *Organized Crime in Europe*, 9.
- 40 A. Sergi és L. Storti, *Shaping Space: A Conceptual Framework on the Connections between Organised Crime Groups and Territories*, *Trends in Organized Crime* (2021), 138, <https://dx.doi.org/10.1007/s12117-021-09415-0>.
- 41 A. Sergi, *Widening the Antimafia Net: Child Protection and the Socio-Cultural Transmission of Mafia Behaviours in Calabria*, *Youth Justice* 18:2 (2018), 149-68, <https://dx.doi.org/10.1177/1473225418791420>; European Crime Prevention Network, *Family-Based Crime: Background and Theory of Prevention, Part of the Toolbox on Family-Based Crime*, Brüsszel: EUCPN, 2020, <https://eucpn.org/toolbox-familybasedcrime>.
- 42 C. Atkinson, S. Mackenzie, és N. Hamilton-smith, *A Systematic Review of the Effectiveness of Asset-Focussed Interventions against Organised Crime*, *What Works: Crime Reduction Systematic Review Series No. 9*, UK: College of Policing, 2017, https://whatworks.college.police.uk/Research/Systematic_Review_Series/Pages/default.aspx; J.M. Lindo és M. Padilla-Romo, *Kingpin Approaches to Fighting Crime and Community Violence: Evidence from Mexico's Drug War*, *Journal of Health Economics* 58 (2018), 253-68, <https://dx.doi.org/10.1016/j.jhealeco.2018.02.002>; B. Albrecht, *Multicultural Challenges for Restorative Justice: Mediators' Experiences from Norway and Finland*, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 11:1 (2010), 210, <https://dx.doi.org/10.1080/14043851003616204>.
- 43 Council of the European Union, 11657/08: *Freedom, Security, Privacy: European Home Affairs in an Open World - Report of the Informal High-Level Advisory Group on the Future of European Home Affairs Policy ("the Future Group")*, Brüsszel, 2008; V.ö. Levi és Maguire, *Reducing and Preventing Organised Crime*, 403.
- 44 Levi és Maguire, *Reducing and Preventing Organised Crime*, 408; Crocker et al., *Tackling Local Organised Crime Groups*, 443.f
- 45 Albrecht, *Multicultural Challenges for Restorative Justice*, 216.
- 46 V.ö. Levi és Maguire, *Reducing and Preventing Organised Crime*, 411-3.
- 47 Az adminisztratív megközelítéssel kapcsolatban lásd az Adminisztratív Megközelítés Európai Hálózata (<https://administrativeapproach.eu/>) által közzétett anyagokat, például: 3. EU kézikönyv az Európai Unióban alkalmazott adminisztratív megközelítésről, Brüsszel: ENAA, 2020, https://administrativeapproach.eu/sites/default/files/publication/files/2005_Third%20Handbook%20EU_HU_LR.pdf
- 48 *Ibid.*, 7.
- 49 Levi és Maguire, *Reducing and Preventing Organised Crime*, 413.
- 50 A szervezett bűnözés helyi körülményektől való függésének szemléltetését lásd: E.U. Savona, *Infiltration of the Public Construction Industry by Italian Organised Crime*, in: K. Bullock, R.V. Clarke, és N. Tilley (szerk.), *Situational Prevention of Organised Crimes*, Portland: Willan Publishing, 2010.
- 51 Levi és Maguire, *Reducing and Preventing Organised Crime*, 411-2.

Idézet

EUCPN (2021). A tévedés eloszlátása: A súlyos bűncselekmények és a szervezett bűnözés elleni küzdelem – nemzetközi együttműködés vagy helyi megoldások? Brüsszel: EUCPN.

Jogi nyilatkozat

Jelen kiadvány tartalma nem feltétlenül tükrözi bármely EU-tagállam, az EU vagy az Európai Közösségek bármely ügynökségének vagy intézményének hivatalos véleményét.

Írta/szerkesztette

Stijn Aerts, tudományos munkatárs, EUCPN Titkárság.

„Az Európai Bűnmegelőzési Hálózat és az adminisztratív megközelítés európai hálózatának Titkársága – EUCPN Titkárság” projekt része – EUCPN Titkárság, 2021. október, Brüsszel

Az Európai Unió Bűnmegelőzés és a bűnözés elleni küzdelem programjának pénzügyi támogatásával
Európai Bizottság, Belügyi Főigazgatóság

Kapcsolat: www.eucpn.org